

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL ATODOL (MEMORANDWM RHIF 5)

Y Bil Data (Defnydd a Mynediad)

1. Gosodir y memorandwm cydsyniad deddfwriaethol (LCM) hwn o dan Reol Sefydlog ("RhS") 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru¹ os yw Bil gan Senedd y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru sy'n rhoi sylw i faterion datganoledig.
2. Cyflwynwyd y Bil Data (Defnydd a Mynediad) ("y Bil") yn Nhŷ'r Arglwyddi Senedd y DU ar 23 Hydref 2024. Gosodais LCM ar 2 Ionawr 2025 a thri LCM Atodol (SLCM) ar 12 Mawrth 2025, 3 Ebrill 2025 a 28 Ebrill 2025.
3. Mae'r Bil, fel y'i diwygiwyd yn y Pwyllgor Biliau Cyhoeddus yn Nhŷ'r Cyffredin, i'w weld yn: [Y Bil Data \(Defnydd a Mynediad\) \[Tŷ'r Arglwyddi\]](#)

Amcan(ion) y Polisi

4. Amcanion polisi datganedig Llywodraeth y DU yw harneisio pŵer data er lles twf yr economi, i gefnogi llywodraeth ddigidol fodern, a gwella bywydau pobl. Mae'n nodi bod y Bil wedi'i gynllunio i gyflawni'r tri amcan hyn gyda mesurau wedi'u cynnwys i ddechrau cyflawni ei hymrwymiad i wasanaethu'r cyhoedd ym Mhrydain yn well trwy wyddoniaeth a thechnoleg.

Crynodeb o'r Bil

5. Mae'r Bil yn gwneud darpariaeth ar gyfer y canlynol:
 - caniatáu ar gyfer rhannu data cwsmeriaid yn ddiogel, e.e. data a ddelir gan ddarparwr cyfathrebu neu ddarparwr gwasanaethau ariannol, ar gais y cwsmer, gyda darparwyr trydydd parti awdurdodedig.
 - sefydlu strwythur deddfwriaethol ar gyfer darparu gwasanaethau dilysu digidol yn y DU.
 - darparu fframwaith deddfwriaethol i gefnogi gweithrediad y Gofrestr Asedau Tanddaearol Genedlaethol.
 - newid y ffordd y cofrestrir genedigaethau a marwolaethau yng Nghymru a Lloegr, er mwyn gallu symud o system bapur i gofrestru electronig.
 - newid rhannau o fframwaith diogelu data a phreifatrwydd y DU i gynnal safonau diogelwch uchel, gan ddelio â diffyg eglurder y deddfwriaeth bresennol sy'n faen tramgwydd rhag datblygu a defnyddio technolegau newydd yn ddiogel.
 - hwyluso llif data personol a'r defnydd ohono at ddibenion gorfodi'r gyfraith a diogelwch y wlad.

- diwygio'r rheoleiddiwr, y Comisiynydd Gwybodaeth, gan gynnwys ei strwythur llywodraethu, ei ddyletswyddau, ei bwerau gorfodi, ei ofynion adrodd a'r prosesau cwyno am ddiogelu data a'i ddatblygiad o godau ymarfer statudol.
- rhoi hyblygrwydd i'r Awdurdod Marchnadoedd Nwy a Thrydan allu penderfynu ar y broses orau i'w dilyn ar gyfer penodi'r trwyddedai fydd yn olynu i ddarparu gwasanaethau cyfathrebu mesuryddion clyfar.
- estyn y pwerau rhannu data o dan adran 35 o Ddeddf yr Economi Ddigidol 2017 i gynnwys busnesau.
- diwygio Deddf Diogelwch Ar-lein 2023 i'w gwneud yn ofynnol i OFCOM, pan gaiff ei hysbysu o farwolaeth plentyn gan y Crwner (neu'r 'Procurator Fiscal' yn yr Alban), gyhoeddi hysbysiad gwybodaeth i ddarparwyr gwasanaethau ar-lein penodedig sy'n gofyn iddynt gadw am gyfnod penodedig wybodaeth benodol ynghylch y gwasanaeth a ddefnyddiwyd gan y plentyn fu farw.
- creu fframwaith sy'n caniatáu i ymchwilwyr gael mynediad at ddata sy'n ymwneud â diogelwch ar-lein a gedwir gan gwmnïau technoleg.
- cadw gwybodaeth fiometrïg, gan gynnwys yr hyn a geir pan fydd partneriaid rhyngwladol yn rhannu.
- diweddarau rheoliadau i sicrhau bod fframwaith cyfreithiol gwasanaethau ymddiriedaeth y DU yn parhau i weithredu'n effeithiol.

Y diweddaraf am y sefyllfa ers cyhoeddi'r LCM cyntaf

6. Cynhaliwyd y ddadl Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol ar gyfer y Bil yn y Senedd ar 6 Mai 2025. Cytunwyd ar y Cynnig a rhoddodd y Senedd ei chydsyniad i'r darpariaethau perthnasol yn y Bil.
7. Bu trafod rheolaidd rhwng Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru gydol taith y Bil trwy'r Senedd.
8. Ar 8 Mai 2025 cyflwynwyd gwelliant gan y llywodraeth, Gwelliant 34 Ty'r Cyffredin, i'r Bil yn y Cyfnod Ping Pong, a ddechreuodd ar 12 Mai.
9. Yn dilyn dadansoddiad cyfreithiol o oblygiadau'r gwelliant newydd hwn, ystyriaf fod gofyn gosod yr SLCM hwn gerbron y Senedd am y rhesymau a nodir ym mharagraffau 10 i 15 isod.

Gwelliant 34 Ty'r Cyffredin - Cymal 56 - Cofrestr Asedau Tanddaearol Genedlaethol: Cymru a Lloegr:

10. Mae Rhan 3 o'r Bil – Cofrestr Asedau Tanddaearol Genedlaethol – yn diwygio Deddf Ffyrdd Newydd a Gwaith ar y Stryd (NRSWA) 1991, gan alluogi creu'r Gofrestr Asedau Tanddaearol Genedlaethol (NUAR), map digidol o bibellau a cheblau tanddaearol, a ddatblygwyd gan y Comisiwn Geo-ofodol.
11. Mae Cymal 56 yn cyflwyno rhan newydd (Rhan 3A) yn NRSWA 1991 sy'n ymdrin â manylion yr NUAR arfaethedig. Mae'n cynnwys nodi'r data i'w

rannu, sicrhau bod yr wybodaeth ynddi ar gael, ffurf y gofrestr a'r ffioedd a godir a'r wybodaeth a ddarperir gan ymgymrwyr.

12. Mae Gwelliant 34 Ty'r Cyffredin yn darparu bod yn rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol gynhyrchu canllawiau i ddefnyddwyr NUAR, sy'n nodi sut i ddiogelu'r wybodaeth a gedwir yn NUAR neu a gafwyd drwyddi. Mae hefyd yn darparu bod yn rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol gyhoeddi'r canllawiau mewn modd sydd ym marn yr Ysgrifennydd Gwladol yn briodol i'w ddwyn at sylw defnyddwyr NUAR.
13. Nodwyd bod angen cydsyniad deddfwriaethol ar gyfer Rhan 3 o'r Bil, gan gynnwys cymal 56, yn yr LCM a osodwyd ar y Bil ar 2 Ionawr. Nodai fod gan Weinidogion Cymru gymhwysedd gweithredol mewn perthynas â NRSWA 1991 (ac eithrio a.167(3)) yn rhinwedd erthygl 2 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999/672 ac Atodlen 1 iddo. Nid oes unrhyw faterion perthnasol sydd wedi'u cadw yn ôl wedi'u nodi, fel y rheini a ddisgrifir yn Atodlen 7A i GoWA 2006.
14. Ar 25 Mawrth 2025 cyflwynodd Llywodraeth y DU welliant 'Gov 1' yn ystod Cyfnod Adroddiad Tŷ'r Cyffredin a ddiwygiodd gymal 56 hefyd. Mae Gwelliant Gov 1, yr oedd SLCM rhif 3 a osodwyd ar y Bil yn ymdrin ag ef, yn darparu bod yn rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol gael cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn gwneud rheoliadau o dan Ran 3A o NRSWA 1991 (fel y'i mewnsoodwyd gan y cymal hwn) mewn perthynas ag unrhyw ddarpariaeth a fyddai o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd pe bai'r ddarpariaeth wedi'i chynnwys mewn Deddf o'r Senedd.
15. Mae gwelliant 34 yn diwygio cymal 56, gan wneud darpariaeth am y tro cyntaf mewn perthynas â gofyniad i'r Ysgrifennydd Gwladol gyhoeddi canllawiau. Felly, mae angen cydsyniad deddfwriaethol.

Barn Llywodraeth y DU ar yr angen am gydsyniad

16. Darparwyd crynodeb o farn Llywodraeth y DU ar yr angen am gydsyniad mewn perthynas â Rhan 3 o'r Bil yn yr LCM cyntaf a osodwyd ar 2 Ionawr 2025 ac yn yr LCM Atodol rhif 3 a osodwyd ar 12 Ebrill 2025.
17. Roedd hyn yn nodi bod Llywodraeth y DU yn cytuno bod angen cydsyniad deddfwriaethol ar gyfer y darpariaethau sydd wedi'u cynnwys yn Rhan 3, y Gofrestr Asedau Tanddaearol Genedlaethol, cymalau 56, 57, 60(1) ac Atodlen 1 gan eu bod yn newid cymhwysedd gweithredol Gweinidogion Cymru.

Safbwynt Llywodraeth Cymru ar y Bil

18. Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i gefnogi bwriad polisi Llywodraeth y DU y tu ôl i'r Bil.

19. Mae'r mwyafrif llethol o ddarpariaethau'r Bil yn ymwneud â'r materion a gedwir yn ôl o dan y cymalau ar ddiogelu data, y cymalau ar werthu a chyflenwi nwyddau a gwasanaethau i ddefnyddwyr, y cymalau ar delegyfathrebu a'r cymalau ar gofrestru genedigaethau, marwolaethau ac addoldai, fel y'u nodwyd yn Atodlen 7A i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.
20. Yn SLCM (Rhif 3), cadarnheais fod trafodaethau gyda Llywodraeth y DU ynglŷn â phryderon cyfansoddiadol Llywodraeth Cymru gyda'r Bil wedi dod i ben, ac o ganlyniad i welliannau a gyflwynwyd i Ran 3 o'r Bil, argymhellais fod y Senedd yn cefnogi'r Bil hwn ac yn rhoi ei chydsyniad.
21. O ganlyniad i'r gwelliannau diweddaraf, gallaf barhau i argymhell bod y Senedd yn cefnogi'r Bil hwn ac yn rhoi ei chydsyniad.

Goblygiadau ariannol

22. Fel a nodwyd mewn LCMs blaenorol a osodwyd ar y Bil - bwriad Llywodraeth y DU yw ariannu costau rhedeg yr NUAR drwy ffioedd a delir gan y rhai sy'n elwa o'r gwasanaeth (ac nid y trethdalwr). Trwy reoliadau, gall yr Ysgrifennydd Gwladol greu cynllun ffioedd a gallai ofyn i ymgymerydd sydd ag offer ar stryd dalu ffioedd i ariannu gwasanaeth NUAR. Bwriedir targedu ffioedd i dalu am weithredu'r gwasanaeth ac nid i gynhyrchu refeniw ychwanegol.

Casgliad

23. Yn fy marn i, ac ynghyd â'r cydsyniad a roddwyd gan y Senedd ar y Bil, mae'n briodol ymdrin â'r darpariaethau hyn yn y Bil hwn ar gyfer y DU, gan mai'r Bil yw'r ffordd fwyaf effeithiol o ddod â'r darpariaethau hyn i rym.
24. Mae'r NUAR yn wasanaeth sy'n eiddo i Lywodraeth y DU ac a reolir gan Lywodraeth y DU. O ystyried mai pwrpas y canllawiau yw sicrhau diogelwch data a gedwir o fewn y NUAR ac a geir ohoni, mae budd o gael canllawiau cyson ar gyfer pob defnyddiwr ledled Cymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Yn fy marn i, gallai anghysondeb yn y canllawiau effeithio'n negyddol ar ddiogelwch data y gwasanaeth.
25. Mae'r gwelliannau pellach hyn yn gwneud darpariaeth atodol i'r cymalau y ceisiwyd cydsyniad iddynt o'r blaen. O ganlyniad, mae'r LCM Atodol hwn yn parhau'n gyson â'r cydsyniad a roddwyd o'r blaen.

Rebecca Evans AS

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio
16 Mai 2025